29/03/2023

Η εορτή της Πατριαρχικής Σχολής Σιών για την Επέτειο της 25ης Μαρτίου (ΒΙΝΤΕΟ)

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Η σχολική εορτή της Πατριαρχικής Σχολής Σιών για την Εθνική Επέτειο του 1821 πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Δευτέρας 14 /27 Μαρτίου 2023, στην Αίθουσα Τελετών της

σχολής.

Την τελετήν τίμησαν με την παρουσία τους η Α.Θ.Μ. ο **Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος**, ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα κ. **Ευάγγελος Βλιώρας**, η Πρόξενος κ. **Χριστίνα Ζαχαριουδάκη** και μέλη του Προξενείου, ο Πρόεδρος της Σχολικής Εφορείας Σεβασμιώτατος **Αρχιεπίσκοπος Ιεραπόλεως κ. Ισίδωρος,** Αγιοταφίτες Πατέρες και μέλη της Ελληνικής παροικίας Ιεροσολύμων.

Προλόγησε ο Σχολάρχης Αρχιμανδρίτης **π. Ματθαίος**, ο οποίος αναφέρθηκε στο νόημα του ξεσηκωμού των Ελλήνων του 1821. Ακολούθησαν ποιήματα και θεατρικά δρώμενα από τους μαθητές της Σχολής:

Στην ομιλία της η φιλόλογος κ. Πολύμνια Αγγελώνια και επικεντρώθηκε στην προσφορά της Θράκης και της ιδιαιτέρας πατρίδος αυτής, τη Σαμοθράκη στον απελευθερωτικό αγώνα.

Η Ομιλία της κ.Πολύμνιας Αγγελώνια

«Μακαριώτατε, εκλαμπρότατε κε Γενικέ Πρόξενε, Σεβασμιώτατε, πρόεδρε της Σχολικής Εφορείας, Σεβαστοί Αρχιερείς , Σεβαστοί Πατέρες, Κυρίες και Κύριοι, αγαπητά παιδιά.

Οι εκδηλώσεις τιμής με τους καθιερωμένους πανηγυρικούς λόγους είναι ουσιαστικές, γιατί τονώνουν το εθνικό μας φρόνημα και καλλιεργούν την ιστορική μας συνείδηση. Είναι ικανοί να μας τροφοδοτήσουν με τις ηθικές αξίες και τα οράματα που καθοδήγησαν και ενέπνευσαν τους Έλληνες επαναστάτες του 1821.

Η Επανάσταση του ’21 προετοιμάστηκε μεθοδικά, ύστερα από αρκετά, προηγούμενα, αποτυχημένα κινήματα, που ξεκίνησαν λίγο καιρό μετά την υποδούλωση από τους Οθωμανούς. Η ελληνική ψυχή κατάφερε να παραμείνει αδούλωτη για τετρακόσια χρόνια, να ξεσηκωθεί και να διεκδικήσει τα δίκαιά της. Άλλωστε, «πίστη σημαίνει σιγουριά γι΄ αυτά που ελπίζουμε και βεβαιότητα γι’ αυτά που δε βλέπουμε» διαβάζουμε στην Προς Εβραίους (11.1) Επιστολή του Αποστόλου Παύλου.

Η συμβολή της Θράκης στην εθνική μας παλιγγενεσία είναι παντελώς αποσιωπημένη και πλην ορισμένων αναφορών, η Θράκη απουσιάζει προκλητικά από την επίσημη έρευνα και γνώση για την Επανάσταση του 1821.

Ως γνήσιο τέκνο της Θρακικής γης – και δη της Σαμοθράκης- θα εστιάσω στην άγνωστη συνεισφορά της Θράκης στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα και στην Ελευθερία που άργησε 100 χρόνια.

Αυτή η γεωγραφική περιοχή είχε το μειονέκτημα να βρίσκεται πολύ κοντά στην Κωνσταντινούπολη, την πρωτεύουσα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, και στις θρακικές πόλεις στάθμευαν μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις των Τούρκων. Η γεωμορφολογία της περιοχής δεν βοηθούσε την ανάπτυξη μαζικού επαναστατικού κινήματος, εκμηδενίζοντας τη δυνατότητα για ανάπτυξη κλεφτοπόλεμου και διαφυγής στα βουνά. Παρόλα αυτά, η συμβολή του Θρακικού Ελληνισμού στην Επανάσταση του 1821 υπήρξε σημαντική.

Στην επανάσταση, στη Μολδοβλαχία συμμετείχε και ο Αθανάσιος Καραμπελιάς ή Μπελιάς από την Κορνοφωλιά του Έβρου. Αρχικά, είχε σχηματίσει δικό του αντάρτικο σώμα στο Σουφλί, αλλά αργότερα, αφού το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρία· είχε τραγικό τέλος, έπεσε σε τουρκική ενέδρα, ενώ κατευθυνόταν προς το Νότο. Τραυματίστηκε σοβαρά, συνελήφθη, μεταφέρθηκε σιδηροδέσμιος στην Αδριανούπολη, όπου και απαγχονίστηκε. Ο θρύλος του «Μπελιά» αποτυπώνεται σε δημοτικό τραγούδι σε γνήσια κορνοφωλιώτικη διάλεκτο:

«Ποιός είδε ήλιον το βραδύ και άστρο το μεσημέρι,
ποιος είδε τον Καραμπελιά, του Καπετάν Θανάση,
η μάνα του, που κάθονταν σε ένα σταυροδρόμι,
όποιοι διαβάτες κι αν περνούν, όλους τους ερωτούσε :
Διαβάτες πού’ θεν έρχεσθε, μην είδατε τον γιό μ΄,
το γιό του Καραμπελιά, του Καπετάν Θανάση;...».

Στο κίνημα του Αλέξανδρου Υψηλάντη στη Μολδοβλαχία συμμετείχαν Θρακιώτες φοιτητές και εργαζόμενοι σε ευρωπαϊκές χώρες, πλαισιώνοντας τον Ιερό Λόχο, μαχόμενοι ηρωικά στη μάχη στο Δραγατσάνι.

Μετά την έναρξη της Επανάστασης του 1821 επαναστατικές ενέργειες παρατηρήθηκαν και στην Αίνο (τέλη Απριλίου-αρχές Μαΐου 1821), όταν οι Αινίτες κατέλαβαν προσωρινά το κάστρο. Στην απελευθέρωση της πόλης βοήθησαν πλοία των Ψαριανών και των Αινιτών και διακρίθηκε ο πλοίαρχος Χατζή Αντώνης Βισβίζης. Διοικούσε το μπρίκι ‘Καλομοίρα’ με πλήρωμα 140 ναύτες μαζί με τη γυναίκα του, Δόμνα Βισβίζη. Υποστήριξε με το καράβι του την επανάσταση του Εμμανουήλ Παπά στη Χαλκιδική, συμμετείχε στις ναυμαχίες του Άθω, της Λέσβου και της Σάμου. Μετά τον θάνατό του σε μάχη (21 Ιουλίου 1822), το έργο του συνέχισε η ηρωίδα γυναίκα του, Δόμνα Βισβίζη.

Το επιβλητικό πλοίο ‘Καλομοίρα’ της οικογένειας, έκανε το τελευταίο του ταξίδι ως πυρπολικό για να ανατιναχθεί, από τον πυρπολητή Ανδρέα Πιπίνο στα στενά του Τσεσμέ, η φρεγάτα Χαζνέ Γκεμισί, το θησαυροφυλάκιο του τουρκικού στόλου.

Στις 18 Απριλίου 1821 απαγχονίστηκαν στην Αδριανούπολη 26 Έλληνες πρόκριτοι δίπλα στην πόρτα του μητροπολιτικού ναού. Ο πρώην οικουμενικός πατριάρχης Κύριλλος ΣΤ’ συνελήφθη στην Αδριανούπολη, διαπομπεύτηκε στους δρόμους της πόλης από γενιτσάρους και απαγχονίστηκε σε κιγκλίδωμα παραθύρου του μητροπολιτικού μεγάρου.

Στις 19 Απριλίου 1821, οι κάτοικοι της Σαμοθράκης δήλωσαν στον διοικητή του

νησιού ότι «του λοιπού είναι Έλληνες ελεύθεροι και κατά συνέπειαν, δεν έχουσι πλέον να πληρώσι φόρους εις τον Σουλτάνον». 1η Σεπτεμβρίου 1821, έφτασαν στη Σαμοθράκη 1.000-2.000 Οθωμανοί με το στόλο του σφαγέα της Χίου Καρα Αλή. Οι Οθωμανοί, διαδίδοντας ότι θα παραχωρούσαν αμνηστία, απέκλεισαν στη Χώρα τους Έλληνες και αφού επέλεξαν 700 εξ αυτών, τους δολοφόνησαν.

Τη σφαγή ακολούθησαν συγκλονιστικές ιστορίες γυναικών που, για να μην πέσουν στα χέρια των Τούρκων, ρίχνονταν με τα παιδιά τους σε γκρεμούς. Γύρω στις 2.000 ήταν τα άμεσα θύματα των σφαγών, ενώ οι Σαμοθρακίτες πρόκριτοι κρεμάστηκαν από τους ιστούς των πλοίων του Γαλαξιδίου που είχε αιχμαλωτίσει ο οθωμανικός στόλος. Οι άνδρες αποκεφαλίζονται, εκτός από μερικούς που τους φυλάγουν, για να τους κρεμάσουν στα κατάρτια πλοίων, όταν θα γυρίζουν στην Κωνσταντινούπολη. Ακόμη οι Τούρκοι δεν ξέχασαν να στοιβάξουν σε σωρούς τα κομμένα κεφάλια κάτω από τα παράθυρα του Γάλλου υποπρόξενου».

Ο Ίωνας Δραγούμης, ο οποίος ήταν στις αρχές του 20ού αιώνα Πρόξενος στην Αλεξανδρούπολη, έφερε στο φως συγκλονιστικά στοιχεία για το Ολοκαύτωμα της Σαμοθράκης, ενώ έφερε το λογχισμένο Ευαγγέλιο, στο Εθνολογικό Μουσείο Αθηνών. Μόλις το 1980, η Ακαδημία Αθηνών τίμησε τη Σαμοθράκη με το χρυσό μετάλλιο, γιατί «...αυτή κατά τους Αγώνες της Εθνεγερσίας, ολοκαύτωμα υπό βαρβάρου Ασιάτη δυνάστη γενομένη, ουκ επαύσατο και σήμερα δια την αυτής ελληνικότητα αγωνιζομένη».

Ο Αύγουστοςe Vinchon εμπνεύστηκε από τα τραγικά γεγονότα και φιλοτέχνησε τον αριστουργηματικό πίνακα “Après le Massacre de Samothrace” («Μετά τη σφαγή της Σαμοθράκης”) (1827) που βρίσκεται στο Λούβρο.

1.800-2.000 άτομα έγιναν σκλάβοι, πουλήθηκαν σε αγορές της Ευρώπης, στην Αίγυπτο και την Ανατολή. Ανάμεσα σε αυτούς ήταν και οι Άγιοι μάρτυρες, οι πέντε μάρτυρες εκ Σαμοθράκης, οι οποίοι σκλαβώθηκαν και με τη βία αρνήθηκαν τον Χριστό και έγιναν μουσουλμάνοι. Μάλιστα ο Μανουήλ εις των πέντε πουλήθηκε στην Αίγυπτο, έμαθε και την αραβική γλώσσα και επιδόθηκε στη μελέτη του Κορανίου και των άλλων βιβλίων των Αράβων.

Επέστρεψαν στο νησί με φιρμάνι του Μαχμούτ Β΄. Κάποτε όμως ήρθε στη Σαμοθράκη ένας ιεροδικαστής που είχε πολλή εξουσία- καδής- ο οποίος ήταν άνθρωπος πολύ σκληρός και ωμός και αυστηρός τηρητής των νόμων. Έτσι διέταξε να συλληφθούν οι πέντε μάρτυρες και να οδηγηθούν στη Μάκρη, όπου ήταν η έδρα της διοίκησης. Όταν τους οδήγησαν μπροστά στον διοικητή τούς ρώτησε για την καταγωγή τους και τη ζωή τους.

Οι άγιοι με ήρεμο τρόπο του απάντησαν για την καταστροφή, την αποδοχή του Ισλάμ και την επιστροφή στο Χριστιανισμό «δεν δεχόμαστε με κανένα τρόπο να υποταχθούμε πάλι στην ασέβεια. Ο Χριστός είναι η ζωή μας, Τον οποίο ζούμε και θα ζήσουμε, για Τον οποίο προτιμούμε με κάθε προθυμία να πεθάνουμε, παρά τις πρόσκαιρες αμαρτωλές απολαύσεις, των οποίων το αποτέλεσμα είναι η αιώνια κόλαση. Κρατήστε για τον εαυτό σας τα αγαθά που μας προτείνετε, τα οποία φθείρονται. Εμείς είμαστε Χριστιανοί και Χριστιανοί θα παραμείνουμε, απατηθήκαμε κάποτε εξαιτίας ανωριμότητας και αρνηθήκαμε τον Χριστό, που είναι η αιώνια ζωή, Τον οποίο τώρα ομολογούμε και κηρύττουμε με θάρρος μπροστά σε όλους. Στον Χριστό πιστεύουμε και Χριστιανοί θα πεθάνουμε. Δεν πρόκειται να κατορθώσεις να μας απομακρύνεις από την αλήθεια».

Αφού βασανίστηκαν, θανατώθηκαν στις 6 Απριλίου 1835, Δευτέρα του Θωμά. Αντίγραφο του χειρογράφου της Ακολουθίας που έγραψε το 1843 ο μοναχός Ιάκωβος για τους Πέντε Νεομάρτυρες του νησιού (Εμμανουήλ, Μιχαήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος και Γεώργιος) που δολοφονήθηκαν το 1835, αφού επέστρεψαν στην Ορθοδοξία.

Η Ελληνική Επανάσταση ανέδειξε ήρωες. Φαντάζουν ως υπερ- ήρωες στα μάτια μας. Αλλά δεν ήταν παρά μόνο άνθρωποι, που με πνεύμα αυτοθυσίας και χωρίς να περιμένουν καμία ανταπόδοση έπραξαν αυτό που έπρεπε, την ώρα που έπρεπε, έπραξαν τα πάντα για τους πάντες. «Πρέπει να σκέφτεται κανείς σαν ήρωας για να μπορεί να συμπεριφέρεται σαν ένας απλά αξιοπρεπής άνθρωπος». (Μάϊος Sarton,1912-1995, Αμερικανίδα ποιήτρια).

Ο Έλλην κινείται στήν αιχμή μεταξύ Ζωής καί Θανάτου. Είναι πρότυπο Φιλοπατρίας καί Αρετής Παιδείας καί Καλοκαγαθίας. Ύψωση ηθική, έξαρση ψυχική, καθολικό πνεύμα αυταπάρνησης μέσα σε ολοκληρωτική απόφαση θυσίας, μέσα σε ολοσχερή κατάλυση φόβου, μέσα σε απόλυτη γενίκευση ηρωισμού που σπανιότατα έχει διαπιστώσει η Παγκόσμια Ιστορία. Τιμή και δόξα στους ήρωες!
«Ας μη βρέξει ποτέ
το σύννεφον, και ο άνεμος
σκληρός ας μη σκορπίσει

το χώμα το μακάριον
που σας σκεπάζει.»
(Ανδρ. Κάλβου, Ωδή τετάρτη [IV] Εις τον Ιερόν Λόχον)
ΖΗΤΩ Η 25Η ΜΑΡΤΙΟΥ»